

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Observări la înființarea Creditului agricol. — Venitul național al României. — Alte proiecte de conversiune a datoriilor agricole. — O marfă modernă: electricitatea. — *Cronica*: Necrolog. O adunare generală extraordinară a societății Reșița. Societatea Telefoanelor București.

Acheta noastră.

Observări la înființarea Creditului agricol.

Dr. Octavian Sglibea

Director la Banca Centrală în Cluj.

După încercări repetate de ani de zile pentru a înființa un credit agricol cu concursul capitalului străin, cei în măsură a vedea durere — după rapoartele date de gazete — abia acum observă imposibilitatea de conlucrare a acestui capital cu țara noastră. Capitalul străin ani de zile a fost bruscat, apoi neliniștea politică internă, nestabilitatea legislativă, nerespectarea cuvântului dat, vecinătatea îndreptată cu ochiul contra noastră, sunt tot atâtea momente, cari trebuiau de ani de zile observate și recunoscute, încât nu era nevoie să se mai cheltuiască energie și parale pentru câștigarea aceluia făt-frumos ce se tot anunța, ca în povești, a capitalului străin.

De altfel a fost ridicolă și periculoasă chiar procedura guvernanților noștri, cari au făcut reforma agrară fără credit agricol, ba în plus au înființat credit industrial. La distanță se vede că zece ani am fost guvernați de capitaliști, iar nu de agrarieni, deși ne numărăm printre statele agrare.

O corectură se putea face dacă din vămile colosale de export încassate în cursul anilor, se creia în mod succesiv creditul agricol, redându-se deci agriculturii capitalul primit dela el, — dar și aceasta corectură s'a întrelăsat.

Azi cușitul se vede a ajuns la os, deci trebuie să se pună bază acestui credit pentru ajutorarea agriculturii. Cum capitalul străin nu se prea îmbulzește, e natural să se anunțe soluția de a se fonda o instituțiune financiară cu capital intern. Cum capitalul particular intern nu e extrem de abundent la noi, ca în alte țări, rolul principal de sine înțeles în aceea instituțiune trebuie să-l ia Statul. Programul de finanțare, în lipsa marelui abundențe de numerar, trebuie împărțit pe 3—5 ani.

Statul ar lua la buget în fiecare an circa un miliard de Lei ca contribuțiune la creditul agricol. Astfel în mai puțin de cinci s'ar ajunge la o contribuțiune din partea Statului de cinci miliarde Lei, cari sporite cu capitalul de alte vre-o cinci miliarde ce s'ar putea exopera prin emiteri de obligațiuni în cursul anilor după plan bine stabilit, s'ar ajunge la un capital de opt până în zece miliarde, care după părerea celor inițiași în cauză, ar fi suficient pentru ajutorarea țărânilor cu credite noi și pentru amortizarea datoriilor bune — căci cele rele și fără acoperire nu se vor putea converti, având acelea să fie expuse la pierzare în mâna creditorilor actuali.

Se pune întrebarea cum să se acopere aceea contribuțiune a Statului la Creditul agricol: mai întâi prin economii bugetare la diferiți titluri ai bugetului, cari

economii vor avea să treacă în favorul Creditului agricol. În rândul al doilea prin poziții direct destinate anual de Stat prin buget ca contribuțiuni directe dela Stat.

Acoperirea acestora se poate face succesiv în cadrul unui plan repartizat pe mai mulți ani din concesionarea sau vinderea diferitelor drepturi și bunuri ale Statului. Redevențe din concesionarea de drumuri, râuri, bălți, mine, din vânzare de păduri, — și altele, precum eventuale impozite de azi, cari ar primi destinația Creditului agricol — spre pildă impozitul adițional al Camerilor de comerț — ar putea servi ca izvoare de capitaluri pentru acest credit.

De sine înțeles participațiunea Statului, ca o jertă a țării, va trebui câțiva ani să nu aducă nici o dobândă, nici un beneficiu Statului, operațiunile să fie libere de impozite și timbre, iar de beneficiu să fie împărțășit numai capitalul particular adus în instituțiune.

Contribuția Statului nebeneficiind câțiva ani de vre'un venit, din dobânzile rezultate dela plasamente se va acoperi regia, iar cu diferența de venit se va majora capitalul de plasat sau se vor spori fondurile.

Plasamentele vor fi pe 10—15 ani, după care timp statul își poate retrage chiar o parte din capitalul investit.

Natural, că dacă conducerea și consiliile vor beneficia de lefuri și tantieme grase după metoda societăților pe acțiuni de azi și a caselor autonome, capitalul investit va fi mistuit în spese de administrație și de personal.

Toată instituțiunea va trebui pusă pe baze altruiste, cum în alte părți se găsește instituțiuni similare și nu va trebui lăsată pradă poștei de câștig mare și ușor a administratorilor cum se practică după rășboiu. De sine înțeles distribuirea capitalului pe categorii sau regiuni, încă este punct de program, căci altfel peștii mari înghit pe cei mici și micii agricultori vor fi mai puțin serviți.

O problemă de importanță, cartea funduară, va cădea în grija acestei instituțiuni. Un Credit agricol nu se poate închipui fără carte funduară. Aceasta parte e defectuoasă și târzie, parte nu funcționează deloc. Reforma agrară nici azi nu e trecută prin cartea funduară,

cum se va putea deci ipototeca proprietatea agricolă, când ea nu e a posesorului, ci a vechiului proprietar? Nu e exclus deci ca aceasta problemă să fie îndrumată chiar și prin concursul material al Creditului agricol. Un mare capitol de studiu este aceeași temă, fără de care plasare de credite agricole și scrisuri funciare abia se poate aștepta.

Organizarea instituțiunii adecă a societății înființate este de asemenea o problemă de importanță, dela care depinde succesul. Acesta încă e un capitol important separat.

Venitul național al României.

Industria construcțiunilor. Serviciile.

Studiul dlui Dem. N. Iordan

Industria construcțiunilor.

Sumele publicate în articolele precedente privitor la venitul național, nu cuprind și industria construcțiunilor, drept aceea, având în vedere că aceasta este o ramură destul de importantă (poate una dintre cele mai importante din câte există, pentru că de prosperitatea și mersul industriei construcțiunilor depind multe alte industrii din țară!), publicăm și datele referitoare, pe cari ni le dă statistica judiciară. Această statistică se referă însă numai la construcțiunile făcute în 18 orașe mari ale țării, și nu cuprinde decât sumele referitoare la construcțiunile de locuințe (neglijază prin urmare construcțiunile de fabrici și alte lucrări importante).

În baza statisticii judiciare valoarea imobilelor (locuințe) s'a stabilit la:

Lei 7.306 milioane în anul 1926	
Lei 10.197	" " " 1917 și la
Lei 12.923	" " " 1928.

Rezultă din cele de mai sus, că aceste cifre sunt cu totul inferioare realității, întrucât ele nu cuprind decât datele referitoare la 18 municipii, neglijând construcțiunile făcute în celelalte orașe, precum și construcțiunile făcute la țară.

Pentru a face o oare care corecțiune acestor lipsuri dl Dem. N. Iordan majorează sumele de mai sus cu 10%, ceea ce, credem noi, e prea puțin, întrucât valoarea construcțiunilor de poduri, căi ferate, plus celelalte construcții înșirate mai sus, lipsind din datele culese de statistica judiciară, constituie o valoare mai importantă. Neavând însă posibilitatea unui control, după cum de altfel nici dl Iordan nu a putut-o avea în lipsa

datelor statistice corespunzătoare, afirmația noastră este numai o simplă părere, fără nici o pretenție.

Cum se poate afla produsul net al industriei construcțiilor? Prin scăderea prețului de cost al materialului de construcție, care, spune dl Iordan, după indicațiile specialiștilor se urează până la 60% din valoarea totală a imobilelor.

Astfel, obținem următorul tablou (adăogând și cele 10% cu care s'au majorat sumele inițiale):

(In milioane Lei)			
	Anii 1926	1927	1928
	8,037	11,217	14,215
60% val. materialului (de scăzut)	4,822	6,730	8,529
Producția netă de 40%	3,215	4,487	6,865

Recapitulând sumele publicate la rubrica producției miniere și industriale vom avea următorul tablou totalizator:

Producțiunea Industrială și Minieră (In milioane Lei)			
	Anii 1926	1927	1928
Producția minieră	12,184	10,612	12,026
" marii industrii	55,952	59,044	60,965
Valoarea construcțiilor noi	8,037	11,217	14,215
Valoarea totală brută	76,173	80,873	87,206
Scăderi pt. materii prime etc.	43,346	46,637	48,232
Sumele producției nete	32,827	34,236	38,974

Aceste sume nu cuprind, decât într-o măsură foarte redusă, producțiunea netă a micilor industrii și a meseriașilor. Producțiunea netă a micilor industrii și a meseriașilor se va adăuga la capitolul „serviciilor”.

Prin urmare producțiunea netă industrială și agricolă se cifrează la:

143,378 milioane Lei în anul 1926
133,241 " " " " 1927
156,772 " " " " 1928

Serviciile.

În ceea ce privește evaluarea referitoare la acest capitol ea întâmpină mari dificultăți, întrucât nu prea există date statistice. În felul acesta în multe cazuri trebuie procedat pe calea simplă a estimațiilor, fără posibilitate de control serios.

De altă parte, în multe rânduri, o parte din servicii sunt prestate chiar producătorilor, înglobându-se astfel acestea în prețul de cost al bunurilor, ceea ce își află înregistrarea la „bunurile materiale”.

Ar urma deci, în mod logic, ca să estimăm numai acele servicii, care măresc valoarea bunurilor materiale după ce acestea au trecut dela producător la intermediar sau chiar la consumator.

Ca atare vom deosebi următoarele grupe de servicii:

1. Contravaloarea serviciilor rezultând din utilizarea locuințelor (chiriile);
2. Serviciile de transport și comunicații (căi ferate, navigația, transp. interurbane, trust etc.);
3. Serviciile comerciale, bancare și de asigurare;
4. Serviciile domestice;
5. Serviciile profesionale, artistice etc.;
6. Serviciile prestate de Stat, prin funcționarii săi.

1. Chiriile.

În această privință deasemenea sunt o serie de dificultăți de învins, întrucât vor trebui luate în considerare numai veniturile ce rezultă din locuințe, hoteluri, restaurante, spitale, teatre etc., omițându-se chiriile fabricilor, clădirilor comerciale etc.

De altă parte statistica recensământului fiscal are o mulțime de lacune pentru scopul, pe care îl urmărim, deoarece nu cuprinde toate imobilele, unele din ele (cele noi) fiind dela 1923 scutite de impozit. Pentru acestea dl Iordan se servește de statistica construcțiilor Ministerului de Justiție.

În felul acesta s'a ajuns la următoarele date:
Valoarea chiriilor. (In milioane Lei)

	Anii 1926	1927	1928
Venit impozabil constatat la impuneri pe chirii	7.084	7.034	7.203
Chiriile din clădirile nou construite (scutite de impozit)	2.312	3.332	4.624
Chiriile locuințelor rurale (Lei 2.000 anual de fiecare)	7.200	7.234	7.724
Venit total din utilizarea locuințelor	16.536	17.750	19.551

Această evaluare, după părerea dlui Iordan, este inferioară realității deoarece:

1. Statistica construcțiilor, după cum s'a amintit mai sus, nu cuprinde decât 18 orașe mari. Dacă am calcula restul construcțiilor noi la 10%, am obține diferențe de 260 milioane în anul 1926 până la 550 milioane în anul 1928;

2. Valoarea imobilelor noi au fost calculate după prețul de cost, în momentul construcției. Deprecierea monetară a produs o urcare sensibilă a valorii imobilelor construite între anii 1921, 1924 și 1926, provocând o majorare a valorii lor locative;

3. Legea contribuțiilor directe prevede, ca pentru clădirile construite înainte de războiu și locuite de proprietarii lor, valoarea locativă este fixată din oficiu la de 9 ori valoarea din 1914;

4. În fine, e un fapt notoriu, că fraudă fiscală în materie de chirii se practică pe o scară întinsă (contracte fictive etc.). Trebuie majorată prin urmare chiria cu cel puțin 10%.

2. Serviciile de transport și de comunicații.

Daloarea acestor servicii se poate stabili din încassările brute ale întreprinderilor de transport, din cari se detrage valoarea combustibilului consumat, precum și valoarea materialului industrial necesar pentru întreținerea rețelei sau a parcului rulant.

Având în vedere, că serviciile de transport, au fost înglobate parțial în valoarea producției industriale, ar trebui luate în considerare, după părerea dlui lordan, numai următoarele servicii de transport:

a) Veniturile curate realizate din transportul produselor agricole dela comercianți la frontieră, sau până la consumatorul ultim;

b) Veniturile realizate din transportul mărfurilor industriale din momentul, când părăsese fabrica până la consumator;

c) Transporturile de pasageri și bagaje, în măsura în cari acestea nu grevează sub o formă sau alta procesul producției. Astfel vor trebui excluse călătoriile oamenilor de afaceri, a vizitatorilor de comerț etc., cari sunt încorporate, ca element al prețului de cost, în valoarea producției.

Dificultățile ce sunt de întâmpinat aci, sunt mai mult decât evidente. La acestea se mai adaugă și faptul că C. F. R. pe anii 1926—1928 în bugetul lor nu dau indicațiuni speciale asupra valorii combustibilului utilizat, iar cheltuielile de întreținere cuprind și numeroase investițiuni noi, alterând prin urmare rezultatele finale.

Bugetul anului 1930 însă, este mai clar din acest punct de vedere.

La venitul net al serviciilor prestate de C. F. R. se adaugă valoarea venitului net prestat de navigație, poștă etc.

În plus, ar trebui să mai facem și un tablou asupra veniturilor, pe cari le reprezintă serviciile de transporturi interurbane, dar aceste venituri sunt cu desăvârșire necunoscute.

3. Serviciile comerciale, bancare și de asigurări.

Venitul acestor întreprinderi, din punct de vedere privat, se poate stabili după venitul net. Numai cât noțiunea de beneficiu net nu este una și aceeași cu noțiunea venitului național.

O bună parte din aceste servicii se cuprind sub formă de dobândă, comision, primă de asigurare etc., în valoare totală brută a producției agricole, sau industriale.

Ar rămânea să separăm numai acea parte, care a fost percepută dela particulari, liber profesioniști, funcționari etc. și acea parte din serviciile comerciale și bancare, cari privesc produsele industriale, manufacturate dela ieșirea din

fabrică până la cel din urmă consumator, ceea ce este imposibil de determinat pe cale directă

Serviciile comerciale au fost determinate prin aplicarea unui procent de 10% asupra valorii producției industriale nete, un procent de 20% asupra valorii producției lemnului, și un procent de 5% asupra valorii importului.

	(În milioane Lei)			
	Anii	1926	1927	1928
20% as producției lemnului		1,400	1,400	1,400
10% as. prod. nete industriale		1,397	1,914	2,162
5% as. importului		1,856	1,693	1,607
Total		4,653	5,007	5,169

Vom mai reveni.

Alte proiecte de conversiune a datoriilor agricole.

Am arătat în coloanele revistei noastre proiectele de conversiune a datoriilor agricole elaborate de dnii miniștrii Madgearu și Manoilescu.

Iată acum un nou proiect, întocmit de dl ministru de finanțe M. Popoviciu prin care Statul român reprezentat prin ministerul agriculturii și domeniilor și prin ministerul de finanțe este împuternicit să întemeieze cu băncile și așezămintele financiare, sau cu particularii, un așezământ de credit privat, pentru însănătoșirea financiară și economică a agriculturii.

Acest așezământ va fi întemeiat sub formă de societate pe acțiuni, funcționând însă în condițiile speciale prevăzute de lege, prin derogarea dela dispozițiunile codului de comerț și dela dispozițiunile legii pentru organizarea Creditului funciar rural și a Creditului agricol, ori unde legea de față cuprinde dispozițiuni deosebite de ale acestora.

Așezământul prevăzut de legea de față se va întemeia prin act autentic sub semnătură privată, cu numele de „Banca pentru însănătoșirea financiară și economică a agriculturii“.

Capitalul inițial al Băncii pentru însănătoșirea financiară și economică a agriculturii va fi de 500 milioane lei subscrise de către Stat și 200 milioane subscrise de către bănci sau particulari.

Capitalul va fi împărțit în 500 mii acțiuni a câte 1000 lei fiecare.

Acțiunile Statului vor fi nominative și nu vor putea fi înstrăinate; acțiunile particularilor vor putea fi nominative sau la purtător.

Statul renunță în ceea ce-l privește la orice remunerație sau amortizare a capitalului subscris, pe timpul primilor 30 ani și garantează subscriitorilor particulari și băncilor subscriitoare o dobândă minimă de 6% asupra capitalului subscris de ei.

Capitalul va putea fi sporit fie printr'un nou aport în numerar din partea Statului, săvârșit în

aceleași condițiuni ca cele prevăzute mai sus, fie prin subscripția băncilor sau a particularilor.

În acest din urmă caz, tranșa de capital rezervată subscripției private nu va putea întrece două cincimi din sporirea totală a capitalului, astfel în cât raportul dintre contribuția Statului la capitalul social și contribuția particulară, să nu fie mai mică de două treimi.

Banca de asanare a agriculturii este autorizată să emită obligațiuni la purtător, în valoare maximă de trei ori capitalul social, într-una sau mai multe emisiuni, pe baza deciziei consiliului de administrație.

Aceste obligațiuni vor putea fi emise în străinătate al pari, pe valoarea lor nominală.

Ele vor fi amortizabile pe un timp ce nu va putea fi mai mic de 12 ani, și vor purta o dobândă ce nu va putea trece de 10 la sută.

Dobânda va fi plătită și plata dobânzilor se va face semestrial, garantată de Stat în lei sau valută străină.

Statul garantează însă plata anuităților numai până la o sumă egală cu cea a capitalului subscris de el, sumă ce va fi prevăzută anual în buget și care în caz de neîntrebuințare va putea fi destinată (în total sau în parte) la sfârșitul exercițiului, la sporirea capitalului social printr'un nou aport din partea Statului.

Obligațiunile vor putea fi primite la Casele Statului și la Casele autonome drept garanție, în valoarea lor nominală, asemenea vor putea fi întrebuințate de către societățile de asigurare pentru satisfacerea prescripțiilor din codul comercial.

Banca va putea deasemenea lombarda aceste obligațiuni la institutul de emisiune sau la băncile străine în condițiunile obișnuite de lombardare ale oricăror titluri garantate de Stat.

Numerariul rezultat din plasarea obligațiunilor nu va putea fi întrebuințat decât pentru operațiunile de plasament prevăzute mai jos, iar disponibilul va putea fi pus ca depozit liber la vedere, la una sau mai multe din băncile fondatoare sau la institutul de emisiune.

Disponibilul provenit din stingerea creanțelor poate fi întrebuințat fie în achiziționarea de noi creanțe de aceeași natură și în aceleași condițiuni, fie în răscumpărarea de obligații.

În afara obligațiunilor, banca este autorizată să emită treptat pe baza deciziei consiliului de administrație, titluri de conversiune la purtător, pe baza convențiilor încheiate cu debitorii în vederea preluării creanțelor asupra lor.

Aceste titluri de conversiune vor fi emise în țară al pari, pe valoarea nominală.

Ele vor fi amortizabile pe un timp variabil în raport cu durata de amortizare a datoriei.

Dobânda maximă a acestora nu poate trece de 10 la sută în raport cu dobânda consimțită debitorilor.

Această dobândă va fi plătită semestrial și plata ei va fi garantată de o ipotecă a băncii asupra imobilelor debitorilor.

Aceste titluri nu vor putea fi emise decât pentru plata integrală sau parțială a creanțelor asupra debitorilor agricoli, cari vor fi cedate prin bună învoială băncii de către creditorii acestora.

Banca poate deasemeni contracta angajamente pe termen față de creditorul primitiv prin deschiderea de cont la termen cu garanții reale date de debitorul asanat, în condițiuni cel mult egale celor acordate acestuia.

Banca mai poate prelua întregul activ și pasiv al Caselor de împrumut pe gaj, al creditului ipotecar tranzitoriu, al Casei rurale, sau al altor instituțiuni de credit agricol, înglobându-le în cadrul operațiunilor sale.

Între altele și un nou proiect Manoilescu, pentru înființarea unei Bănci de conversiune și lombard.

Proiectul Manoilescu este un proiect pentru asigurarea valorii pământului, care din cauza executărilor silite, a ajuns la prefuri, cari compromit realizarea unui credit agricol și în acelaș timp periclitează însăși posesiunea națională a pământului. Proiectul stabilește prefuri minimale, sub care pământul nu se va putea vinde forțat, urmând ca vânzările obișnuite (de bună voie) să fie libere.

Creditorii, cari nu vor mai putea să realizeze creanțele lor pe calea vânzării forțate, vor putea pe lângă calea tranzacției să se adreseze institutului de conversiune. Acesta este autorizat să cumpere creanțe, până la o valoare maximă, de fiecare hectar, stabilită de lege, după regiuni și importanța valorii terenului.

Plata se va face după învoială, prin numerar și titluri, cari vor purta o dobândă de 10 la sută, plătită de banca de conversiune. Ajutorul Statului constă dintr'un fond în numerar avansat odată pentru totdeauna și din cotizații anuale, cari nu vor întrece un total de 4—500 milioane anual, după posibilități. Acest ajutor nu este considerat de autorul proiectului, ca o sarcină, — întrucât prin degrevarea agricultorilor, bugetul se va resimți, — mărindu-se încassarile fiscului.

Pentru garantarea titlurilor, încassarea dobânzilor dela agricultori se va face prin percepții ministerului de finanțe. „Banca de conversiune și lombard“ va putea ajutama pe agricultorii, debitori ai săi, prin mici sume de bani, avansate pe gaj de recoltă, întrucât prin faptul preluării creanțelor, banca are chiar prin legile obișnuite, un privilegiu asupra recoltei debitorilor săi. Banca va mai putea face operațiuni de asigurare. Întrucât nu toți creditorii agricoli vor apela la această bancă, unii din ei preferând transacția sau chiar executarea silită, maximul de creanțe ce vor trebui convertite, nu va întrece suma de 20—25 miliarde Lei.

Capitalul viitorului institut de conversiune și lombard se va constitui printr'un aport al Statului de 600 milioane Lei, urmând să fie mărit în limita posibilităților. Banca de conversiune și lombard va putea emite obligațiuni pe piețele străine, în valută forte, cu garanția Statului. Autorul proiectului crede că astfel se vor putea realiza 3—4 miliarde Lei, cu care se va putea face față nevoilor anuale ale conversiunii.

O marfă modernă: electricitatea

Nouile întrebuințări ale ei.

După E. Conti.

În celelalte țări ale Americii despre care posedăm date statistice, o mențiune particulară se cuvine Mexicului, unde energia utilizabilă este cca 6 milioane de CV. dintre care numai 300.000 sunt exploatați, iar Brazilia, care posedă o forță hidroelectrică utilizabilă de 25 milioane de CV., nu exploatează decât 45.000 CV.

După Statele Unite și Canada, Italia este țara, care ocupă primul loc în producțiunea și distribuțiunea energiei electrice.

În Italia, dezvoltarea tehnică și industrială a întreprinderilor hidro-electrice a fost determinată în mod sigur și în bună parte de configurația geologică, orografică și hidrografică a țării; faptul, că există regiuni foarte înalte de munte, precipitațiunile abundente de ploaie și lipsa de mine de cărbuni au fost factorii, cari au determinat această rapidă dezvoltare.

Noutatea tehnică a electricității, prin energia sa tinără și aprinsă, s'a impus și s'a dezvoltat, astfel noua Italie, fără a fi atât de avansată ca anumite țări în domeniul industrial și tehnic, apărea în acest timp, ca un precursor în avangarda dezvoltării hidro-electricei din lume.

În timp ce în 1898 energia produsă în Italia era de 37.000 kw., zece ani mai târziu, în jurul anilor 1908, kvații instalați se ridicau deja la suma de 426.000; în anul 1918 această energie a atins 1.240.000 kvați, în 1928 3.300.000 kw și, în sfârșit, la sfârșitul anului 1929 ea a ajuns la suma de 3.639.000 kw.

Astăzi există mai mult de 2000 de centrale italiene, dintre care 400 sunt de mare importanță, iar 45 au o producțiune de energie superioară la 15 000 kw.

Deasemenea, consumațiunea a urmat evoluția corespunzătoare, care s'a tradus printr'o augmentare anuală medie de cca 12%.

În 1908 consumațiunea era de 1.100 milioane kwh; în anul 1918 de 4100 milioane kwh; în anul 1928 era de 8,671 milioane kwh; iar în anul 1929 de 9340 milioane kwh.

Aproape întreaga totalitate a acestei producțiuni a fost consumată în forță motrică, ceea ce demonstrează în mod evident până la care punct industria electrică este astăzi nu numai baza însăși a întregii industrii naționale, ci chiar animatoarea și stimulenta pentru noul progres.

Și, grație producțiunii aproape în întregime hidrolice (8,793.812 kwh contra unei producțiuni termice de 302,382 kwh numai și un import din

străinătate de 243,740 kwh) a fost posibil deasemenea, în decursul acestor ultimi ani, de a economisi Italiei o importațiune de cca 10 milioane tone de cărbuni pe an.

Consumațiunea de cap de locuitor a trecut dela 70 kwh cât a fost în anul 1914 la 185 kwh în anul 1925, iar astăzi se apropie de 200 kwh, cu o diferență marcată între Nord și Sud, unde consumațiunea este mereu de 70 kwh în vreme ce în Italia septentrională ea a atins deja 500 kwh pe cap de locuitor.

Această importantă producțiune de energie electrică se obține prin mijlocul imenselor rezervoare de acumulare sezonală sau hebdomadară, a cărei capacitate totală, ținând cont de locurile naturale cari servesc rezervoarele, se ridică de prezent la mai mult de un miliard metri cubi. O asemenea dezvoltare intensă a întreprinderilor electrice a avut drept consecință crearea unei întinse rețele de transport și de distribuțiune, a cărei densitate, în special în Lombardia și în Piemont, este într'adevăr impresionantă și nu are un al doilea egal în nici o parte din lume.

Este suficient să subliniem, că din anul 1925 este o medie de 150 metri de linie ferată pentru un teritoriu de un km², corespunzând unei dezvoltări relativ de zece ori mai mare ca în Statele Unite ale Americii de Nord.

Acest ansamblu de lucrări grandioase reprezintă o valoare, care a mărit în mod simțitor avuția națională italiană.

Există astăzi, fără a mai face vre o altă amintire de societățile mai mici, cca 200 de societăți, cari au un capital superior unui milion de lire; capitalul acestor societăți, la 28 dintre acestea, egal sau superior la o sută de milioane lire, iar alte 12 au capitalul între 50 și 100 milioane lire.

Suma totală a capitalurilor-acțiuni se ridică actualmente la 10 miliarde lire, ceea ce, exprimat în valoare de aur, reprezintă mai mult de patru ori capitalul investit înainte de războiu.

Pe lângă aceasta, dacă ținem cont de datorii, amortismente, etc., putem afirma, că industria electrică italiană întrebuințează astăzi alte 15 miliarde lire din avuția națională.

Dacă vom încerca să ne facem o imagine despre felul în care a fost întrebuințată producțiunea de energie de către clienți, vom vedea că cca 15% a servit pentru luminat și încălzit, 60% pentru producerea forței motrice și cca 10% pentru efectuarea transporturilor; cât privește restul, el a fost întrebuințat de către industriile metalurgice și chimice.

În Germania, puterea totală instalată se citează la cca 6 milioane de kw, dintre care

numai 750.000 kw își trag originea din forța hidroelectrică; în cea mai mare majoritate a lor uzinele producătoare de electricitate sunt de vapori; altele funcționează cu turbă sau lignit.

Există cea 3500 centrale, dintre care două treimi aparțin particularilor iar restul de o treime administrațiilor publice.

În Franța, puterea hidroelectrică disponibilă e cea mai mare de 5 milioane kw, produsă de 428 centrale hidro-electrice, aproape toate situate în regiunea Alpilor, care furnizează 325,593 kw energie.

Totalul producției depășește actualmente 8 miliarde kwh, dintre care cea 60% sunt furnizați de uzinele termice iar o parte neînsemnată e importată.

În Franța se evidențiază un interes deosebit, prin diferite proiecte, pentru utilizarea forței apei mărilor, (cărbunele albastru), dat fiind importanța acestuia dealungul coastelor franceze, cu toate că dificultățile de învins nu sunt tocmai neglijabile.

Se observă deasemenea în Franța utilizarea energiei electrice pentru căile ferate și în această direcție există astăzi cea, 1.500 km. linie ferată-electrificată.

În Anglia, există de prezent cea 650 societăți, care se folosesc de energia electrică prin instalațiuni capabile să furnizeze 4 milioane 500.000 kw și o producție de cea 9 milioane 500.000 kwh, dintre care două milioane 500.000 alimentează în mod exclusiv Londra și împrejurimile sale.

Producția energiei hidroelectrice este foarte redusă; aceasta se explică prin structura orografică a țării, deasemenea prin dificultatea de a se ajunge la o distribuție de energie pe scară întinsă, astfel stând lucrurile societățile mici autonome sunt numeroase.

Puterea instalată se găsește din aceste motive foarte mult fracționată și, de fapt, mai mult decât asupra 600 de centrale, mai puțin de 10 din ele depășesc o producție de 200 milioane kwh. fiecare.

De curând s'a înfăptuit o operă merită să renoveze, să dea un nou avânt acestei industrii, în special în Londra și în împrejurimile ei imediate, unde cele mai importante societăți s'au unit într'o federație în vederea coordonării într'un mod mai eficace a producției și distribuției lor.

În Elveția, energia hidro-electrică se ridică la 2,700.000 kwh. și energia termică la cea 2 milioane de kwh.

În Spania, se utilizează actualmente un milion de CV. Capitalul societăților electrice depășește suma de un miliard Peseta.

Totalul producției este furnizat de cea. 2,300 centrale, dintre care 1700 sunt hidroelectrice și se ridică la 2.500 milioane kwh, corespunzând la 115 kwh. pe cap de locuitor.

Regiunea cea mai avansată din punctul de vedere al electricității este Catalonia, care posedă uzine de cea un jumătate de milion CV., cu o producție de 750 milioane kwh.

Norvegia, dispune de un patrimoniu hidroelectric bogat, care a dat naștere la utilizări speciale ale energiei pentru electrochimie și pentru electrotermie.

Puterea instalată este de cea 1,800.000 CV. corespunzând unei producții de 8 miliarde de kwh.

Producția energiei electrice este de 2,800 kwh pe cap de locuitor, ceace bate orice record atins în altă parte a lumii.

În Suedia, se utilizează actualmente pentru energia electrică cea 1,300.000 kwh pe lângă o producție globală de 3700 de milioane de kwh.

În Rusia, industria electrică, care era foarte puțin dezvoltată sub vechiul regim, a căpătat un impuls remarcabil din partea guvernământului Sovietelor.

La sfârșitul anului fiscal 1926/1927, puterea instalată atinge cea 1,700,000 kw față de disponibilitățile hidroelectrice de cea 6 milioane de kw.

Puterea hidroelectrică scoate 1,768.000 kwh, care, adăogați la energia termică dezvoltată în întreprinderile private, corespunde unui total de 14,100 milioane de kwh.

Dar producția pe cap de locuitor e numai de 28 kwh!

În anul 1928 s'a început a se construi prima centrală pe râul Dnieper, care va avea o forță de 220.000 kwh; alte centrale, cu un total global de 400.000 kw, sunt actualmente în construcție.

Dar e foarte greu să crezi în Rusia o mare rețea interregională, și aceasta din cauza enormelor distanțe. Acelaș lucru se poate spune despre transporturile feroviare, unde electricitatea nu va putea ajunge la o mare dezvoltare, fie pentru motivul, că terenul e aproape peste tot șes, fie pentru că subsolul e bogat în combustibile de toate felurile.

După această mare industrie și-a făcut apariția, eforturile acelor, care o dirijau se îndreptau în decursul mai multor ani în special asupra studiului problemelor tehnice ale producției, transportului și distribuției energiei electrice. Totul consta în a crea: alternatoare, turbine, dinamouri, izolatoare; și astfel, într'o perioadă de timp relativ scurtă, a fost posibilă dela început transportarea energiei electrice de o forță mai mică pe distanțe scurte, apoi câteva sute de kw cu o tensiune de câteva mii de volți, pentru a se ajunge în sfârșit la mașini colosale de 50.000 kw și mai mult, pe distanțe de sute și sute de km. și cu o tensiune dela 200.000 la 300.000 volți; cifre formidabile, care (sunt abia trei zeci de ani!) păreau fantastice chiar și celor mai îndrăzneți începători.

În acelaș timp debușeurile deschise vânzării curentului electric s'au desvoltat și s'au intensificat prin substituirea electricității în locul gazului de luminat și a motoarelor electrice în locul mașinilor cu vapori pentru forța motrică, prin primele încercări de tracțiune electrică și prin progresul aplicațiilor electro-chimice, cari au avut o mare înrăurire asupra desvoltării unei agriculturi intense.

Înainte de a trece peste această perioadă eroică, s'a ajuns la o muncă foarte modestă de perfecționare de o mai bună organizare industrială, de concentrare a societăților cu eliminarea organizațiilor mai puțin importante, sau mai puțin perfecționate, și toate acestea în scopul de a diminua prețul de cost, în vreme ce, în ceace privește extinderea afacerii, se căutau noi întreprinderi, cari să permită menținerea diagramelor cheltuelilor la o limită din ce în ce mai ridicată.

Vorbim numai adevărul, n'ar fi permis să vorbim de întreprinderi pe de-a'tregul noi; noutatea constă mai mult în a intensifica aplicațiile electricității, cari nu se raportează în mod strict la întreprinderea sa obișnuită pentru forța motrică industrială și pentru luminat, și anume:

1. Întreprinderea electricității la tracțiuni pe drumurile de fier; această aplicație se întinde încet-încet în fiecare țară din lume;

2. Întreprinderea sa în metalurgia aluminiului și a aliajelor sale, prin care consumația curentului înaintează mereu, augmentându-se. De câțiva ani încoace s'a mărit în mod considerabil producția metalelor de o greutate foarte mică (calciul, magneziul și beriliul) pentru a obține aliaje de o greutate cât mai scăzută;

3. Întreprinderea pentru fixarea azotului din aer (atmosferic), care se desvoltă în mod rapid, mai ales în țările bogate în forțe hidraulice dar puțin populate (Norvegia, Canada și Suedia). Este de prevăzut, că în curând producția amoniacului și a azotului se va face numai cu ajutorul acestei metode; astăzi se fac studii pentru crearea unor asemenea întreprinderi până în regiunile tropicale, pentru trebuințele industriei private;

4. Întreprinderea electricității în mine. Avantajele transportului de energie în mine conduce la electrificarea lor gradată și completă;

5. Aplicațiile agricole, cari peste tot sunt în mers de extindere, în special în țările noi de cultură intensificată, unde electricitatea se poate substitui în mod avantajos brațului de muncă care lipsește și unde, ca de exemplu în Canada, sezoanele, proprii pentru munca câmpului sunt foarte scurte și cer prin urmare o muncă intensă în decursul acestor sezoane scurte;

6. De câțiva ani încoace, numărul automobilelor electrice cu acumulatori pentru transporturile lente se înmulțește. În Franța și în Anglia, progresul este extrem de rapid în acest domeniu, dela războiu încoace;

7. Dar cea mai mare desvoltare, asupra căreia trebuie să-și concentreze atenția acei cari studiază problemele economice, este aplicația electricității pentru întreprinderi domestice. Despre acestea altădată.

CRONICA.

Necrolog. Ioan Săracu, om de serviciu la banca „Albina“-Centrala Sibiu, a încetat din viață, la 27 Octombrie a. c. în etate de 71 de ani. A servit institutul „Albina“ cu credință și devotament timp de 33 de ani.

O adunare generală extraordinară a societății Reșița. Ziarul „Universul“ a dus, în timpul din urmă o campanie violentă împotriva soc. Reșița, resp. a administratorului delegat, dl Max Aușnit, numindu-l chiar Stinnes-ul României.

Îl s'a atribuit acestuia tendințe și acțiuni de înfeudare a soc. Reșița, a acestei întreprinderi de extremă importanță și din punctul de vedere a apărării țării, la politica grupurilor financiare și industriale Kreditanstalt, Rotschild și Guttman și uzinele Vitkovice.

Nu suntem în măsură să ne pronunțăm dacă acuzele aduse au ori nu vr'un temei.

Știm numai că în zilele trecute s'a ținut în București o importantă ședință a Consiliului de administrație a soc. Reșița, la care ședință au luat parte și membrii din străinătate ai Consiliului.

Cu ocazia aceasta președintele Consiliului de administrație Prințul Barbu Știrbei și-a prezentat irevocabil demisia nu numai din funcțiunea de președinte ci și din postul de membru al Consiliului.

După lungi discuții contradictorii demisia a fost acceptată, fără a se împlini însă locul de președinte devenit vacant. La locul vacant de vicepreședinte a fost designat dl I. Boambă, avocat, fost director al Contenciosului Băncii de Credit.

A mai fost cooptat în Consiliul de administrație dl Gotovschi, din partea guvernului, în locul Gen. Popoviciu, a căruia mandat a expirat.

S'a decis totodată convocarea unei adunări generale extraordinare pe ziua de 13 Decembrie a. c. când se vor modifica mai mulți paragrafi din statute.

Societatea Telefoanelor, București și-a constituit Consiliul de administrație precum urmează:

Președinte: dl Grigore Filtpescu; vicepreședinte: dnii Ogilovic și Proctar, directorul societății telefoanelor; membrii în Consiliu dnii: Col. S. Behn, General Aleora, I. Răducanu, Ordway, A. Blank, Pantazi, M. Aușnit, H. Behn, Stockton, Mitilineu, Xeni, G. Cesianu și G. Lugoșanu.

Reprezentanții Statului sunt: Dr. Sever Dan, General Razu și Dr. G. Crișan.